

EKONOMİK GELİŞMELER

Nisan - 2010

AR-GE MÜDÜRLÜĞÜ

İÇİNDEKİLER	1
GAYRİ SAFİ YURTIÇİ HASILA (GSYH)	2
İSTİHDAM - İŞSİZLİK VE İŞGÜCÜ HAREKETLERİ	2
İTHALAT – İHRACAT VE DIŞ TİCARET AÇIĞI	3
TURİZM GELİRİ ve GİDERİ	4
TÜKETİCİ FİYATLARI ENDEKSİ (TÜFE)	5
ÜRETİCİ FİYAT ENDEKSİ (ÜFE)	5
DÖVİZ KURLARI	6

GRAFİKLER

Grafik 1 : Dış Ticaret Grafiği	4
---	---

Gayri Safi Yurtiçi Hasıla (GSYH)

- 2009 yılı dördüncü döneme ilişkin hesaplanan gayri safi yurtiçi hasıla değeri bir önceki yıla göre sabit fiyatlarla % 6.0 artış göstermiştir.
- Üretim yöntemi ile hesaplanan gayri safi yurtiçi hasıla tahmininde, 2009 yılı dördüncü üç aylık döneminde bir önceki yılın aynı dönemine göre cari fiyatlarla gayri safi yurtiçi hasıla %8.0'lık artışla 251 821 Milyon TL olmuştur.
- 2009 yılının dördüncü üç aylık döneminde bir önceki yılın aynı dönemine göre sabit fiyatlarla gayri safi yurtiçi hasıla % 6.0'lık artışla 25 699 Milyon TL olmuştur.
- 2009 yılı gayri safi yurtiçi hasıla değeri cari fiyatlarla %0.4'lük artışla 953 974 Milyon TL, sabit fiyatlarla % 4.7'lik azalışla 97 088 Milyon TL olmuştur.
- 2009 yılında kişi başına gayri safi yurtiçi hasıla değeri cari fiyatlarla 13 269 TL, ABD doları cinsinden 8 590 Dolar olarak hesaplanmıştır.

İstihdam – İşsizlik ve İşgücü Hareketleri

- Ocak 2010 döneminde kurumsal olmayan çalışma çağındaki nüfus geçen yılın aynı dönemine göre 827 bin kişi artmıştır.
- 2010 yılı Ocak döneminde, Türkiye'de kurumsal olmayan nüfus bir önceki yılın aynı dönemine göre 809 bin kişilik bir artış ile 70 milyon 975 bin kişiye, kurumsal olmayan çalışma çağındaki nüfus ise 827 bin kişi artarak 52 milyon 150 bin kişiye ulaşmıştır.
- Ocak 2010 döneminde işgücüne katılma oranı % 47,5'tir.
- 2010 yılı Ocak döneminde, Türkiye geneli işgücüne katılma oranı, geçen yılın aynı dönemine göre 1,7 puanlık artışla % 47,5 olarak gerçekleşmiştir. Aynı dönemler için yapılan kıyaslamalara göre; erkeklerde işgücüne katılma oranı 0,7 puanlık artışla % 69,8, kadınlarda ise 2,4 puanlık artışla % 25,9'dur.
- Tarım dışı istihdam 592 bin kişi artmıştır.
- 2010 yılı Ocak döneminde istihdam edilenlerin sayısı, geçen yılın aynı dönemine göre 1 milyon 289 bin kişi artarak, 21 milyon 162 bin kişiye yükselmiştir. Bu dönemde, tarım sektöründe çalışan sayısı 697 bin kişi, tarım dışı sektörlerde çalışan sayısı 592 bin kişi artmıştır.
- İşgücü dışında olanların % 49,7'si daha önce bir işte çalışmıştır.
- Ocak 2010 döneminde işgücü dışında olup, daha önce bir işte çalışanların % 20,3'ü "tarım", % 11,4'ü "sanayi", % 3,5'i "inşaat", % 19,9'u "hizmetler" sektöründe çalışmış, % 44,9'u ise 8 yıldan önce işinden ayrılmıştır.
- Ocak 2010 döneminde 1 milyon 382 bin kişi işe yeni başlamış veya iş değiştirmiş olup, bunun toplam istihdam içindeki oranı % 6,5'tir. İşe yeni başlayan veya iş değiştirenlerin % 33,4'ü 25-34 yaş grubundadır.

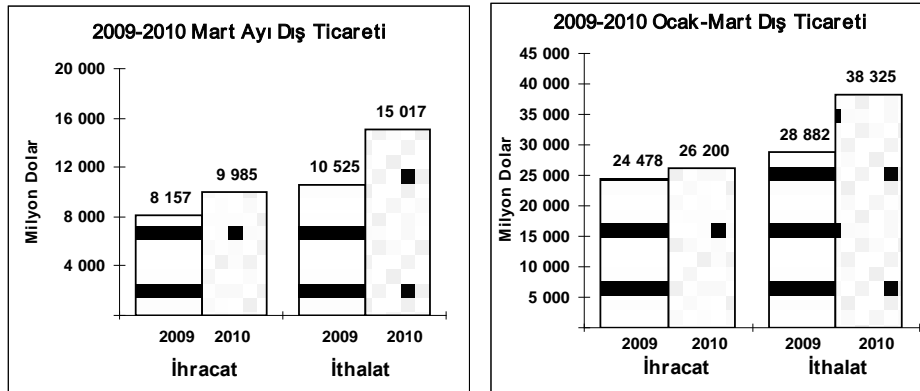
- ✦ Bu dönemde işe başlayan veya iş değiştirenlerin % 25,1'i "sanayi", % 40,8'i "hizmetler", % 19,5'i "inşaat" sektöründe, % 14,6'sı ise "tarım" sektöründe işe başlamıştır.
- ✦ Mevcut işsizlerin % 13,3'ünü (476 bin kişi) bu dönemde işten ayrılanlar oluşturmaktadır.
- ✦ İşgücüne katılma oranının en yüksek olduğu iller sırasıyla, Rize (% 66,3), Gümüşhane (% 65,4) ve Artvin (% 62,5) olarak tahmin edilmiştir. İşgücüne katılım oranının en düşük olduğu iller ise sırasıyla, Diyarbakır (% 26,9), Siirt (% 27,2) ve Şırnak'tır (% 29,8).
- ✦ İstihdam oranının en yüksek olduğu iller yine sırasıyla, Rize (% 62,8), Gümüşhane (% 62,2) ve Artvin (% 58,9) olarak tahmin edilmiştir. İstihdam oranının en düşük olduğu iller ise sırasıyla, Siirt (% 22,3), Diyarbakır (% 22,7) ve Şırnak (% 23,2) olarak tahmin edilmiştir.
- ✦ İşsizlik oranının en yüksek olduğu iller sırasıyla, Şırnak (% 22,1), Adana (% 20,5) ve Hakkari (% 18,3) olarak tahmin edilmiştir. İşsizlik oranının en düşük olduğu iller ise sırasıyla, Ardahan (% 3,7), Kars (% 4,1) ve Bayburt (% 4,7) olarak tahmin edilmiştir.

İthalat – İhracat ve Dış Ticaret Açığı

- ✦ Türkiye İstatistik Kurumu ve Gümrük Müsteşarlığı işbirliği ile oluşturulan geçici dış ticaret verilerine göre; 2010 yılı Mart ayında, 2009 yılının aynı ayına göre ihracat %22,4 artarak 9 985 milyon dolar, ithalat ise %42,7 artarak 15 017 milyon dolar olarak gerçekleşti. Aynı dönemde dış ticaret açığı 2 367 milyondan 5 032 milyona ulaştı.
- ✦ 2009 Mart ayında %77,5 olan ihracatın ithalatı karşılama oranı, 2010 Mart ayında %66,5'e geriledi.
- ✦ 2009 Mart ayında %42 olan Avrupa Birliği'nin (AB) ihracattaki payı 2010 Mart ayında %45,7'ye yükseldi. AB'ye yapılan ihracat, 2009 yılının aynı ayına göre %33,3 artarak 4 563 milyon dolar olarak gerçekleşti.
- ✦ 2010 Mart ayında en fazla ihracat yapılan ülke Almanya oldu. Bu ülkeye yapılan ihracat 2009 Mart ayına göre %22,9 artarak 917 milyon dolar olurken, Almanya'yı sırasıyla İtalya (593 milyon dolar), Fransa (589 milyon dolar) ve İngiltere (561 milyon dolar) takip etti. İthalatta ise, Rusya Federasyonu ilk sırada yer aldı. Bu ülkeden yapılan ithalat %28,7 artarak 1 903 milyon dolar olarak gerçekleşti. Rusya'yı sırasıyla Çin (1 448 milyon dolar), Almanya (1 389 milyon dolar) ve ABD (848 milyon dolar) izledi.
- ✦ 2010 Mart ayında fasıllar düzeyinde en büyük ihracat kalemi, "motorlu kara taşıtları, traktör, bisiklet, motosiklet" (1 386 milyon dolar) olurken; bu fasılı, "demir-çelik" (796 milyon dolar), "kazan makine ve cihazlar, aletler ve bunların aksam-parçaları" (782 milyon dolar), "örme giyim eşyası ve aksesuarları" (645 milyon dolar), "elektrikli makine ve cihazlar, aksam-parçaları" (603 milyon dolar) izledi.

- Şubat ayında; en yüksek ithalatı olan fasıl "*mineral yakıtlar ve yağlar*" (2 990 milyon dolar) oldu. Bu fasılı; "*kazan makine ve cihazlar, aletler ve bunların aksam-parçaları*" (1 685 milyon dolar), "*demir ve çelik*" (1 377 Milyon Dolar) " ve "*elektrikli makine ve cihazlar ve bunların aksam-parçaları*" (1 265 milyon dolar) izledi.

Grafik 1. Dış Ticaret Grafiği

Turizm Geliri ve Gideri

- Turizm geliri geçen yılın aynı dönemine göre %2,2 azalmıştır.
- Ocak, Şubat ve Mart aylarından oluşan I. Dönemde turizm geliri, geçen yılın aynı dönemine göre % 2,2 azalarak 2 413 524 810 \$ oldu. Turizm gelirinin 1 737 060 723 \$'ı yabancı ziyaretçilerden, 676 464 087 \$'ı ise yurt dışında ikamet eden vatandaş ziyaretçilerden elde edilmiştir.
- Ziyaretçiler, seyahatlerini kişisel veya paket tur ile gerçekleştirmektedir. Bu dönemde yapılan harcamaların 2 150 807 753 \$'ını kişisel, 262 717 057 \$'ını ise paket tur oluşturmaktadır.
- Yabancıların ülkemizde ortalama kalış süresi 9 gece, kişi başı yaptıkları ortalama harcaması ise 559 \$'dır. Yurt dışında ikamet eden vatandaş ziyaretçilerin ülkemizde ortalama kalış süresi 19,5 gece, kişi başı ortalama harcaması ise 1048 \$'dır.
- Ziyaretçi sayısı geçen yılın aynı dönemine göre %3,2 artmıştır.
- 2010 yılı I. Dönemde ülkemizden çıkış yapan ziyaretçi sayısı 3 752 720 kişidir. Bunun 3 107 494 kişisini yabancı, 645 226 kişisini ise yurt dışında ikamet eden vatandaşlar oluşturmaktadır.
- Turizm gideri geçen yılın aynı dönemine göre %10,4 artmıştır.
- Yurt içinde ikamet edip başka ülkeleri ziyaret eden vatandaşlarımızın harcamalarından oluşan turizm gideri, geçen yılın aynı dönemine göre % 10,4 artarak 989 925 988 \$ olmuştur. Bunun 941 236 894 \$'ı kişisel, 48 689 093 \$'ı ise paket tur harcamalarıdır. Yurt dışını ziyaret eden 1 294 097 vatandaşın kişi başı ortalama harcaması 765 \$'dır.

Tüketici Fiyatları Endeksi (TÜFE)

- ✚ **TÜFE’de aylık değişim %0,60 olarak gerçekleşmiştir.**
- ✚ 2010 yılı Nisan ayında 2003 Temel Yıllı Tüketici Fiyatları Endeksi’nde bir önceki aya göre %0,60, bir önceki yılın Aralık ayına göre %4,55, bir önceki yılın aynı ayına göre %10,19 ve on iki aylık ortalamalara göre %6,87 artış gerçekleşmiştir.
- ✚ **Ana harcama grupları itibariyle bir ay önceye göre en yüksek artış %10,58 ile giyim ve ayakkabı grubunda gerçekleşmiştir.** Nisan ayında endekste yer alan gruplardan lokanta ve otellerde %1,16, sağlıkta %0,93, ev eşyasında %0,66, gıda ve alkolsüz içeceklerde %0,14, konutta %0,12, ulaşırmada %0,05, alkollü içecekler ve tütünde %0,02 artış, çeşitli mal ve hizmetlerde %-0,05, eğitimde %-0,09, eğlence ve kültürde %-0,48, haberleşmede %-4,83 düşüş gerçekleşmiştir.
- ✚ **Bir önceki yılın aynı ayına göre TÜFE’de en yüksek artış %43,03 ile alkollü içecekler ve tütün grubunda gerçekleşmiştir.** Ulaştırma (%14,72), gıda ve alkolsüz içecekler (%11,76) artışın yüksek olduğu diğer harcama gruplarıdır.
- ✚ NUTS2 düzeyinde 26 bölge içinde TÜFE’nin aylık bazda en yüksek artış gösterdiği bölge TR51 (Ankara) (%1,19) olmuştur.

Üretici Fiyat Endeksi (ÜFE)

- ✚ **ÜFE’de aylık değişim %2,35 olarak gerçekleşmiştir.**
- ✚ 2010 yılı Nisan ayında 2003 Temel Yıllı Üretici Fiyatları Endeksi’nde bir önceki aya göre %2,35, bir önceki yılın Aralık ayına göre %6,69, bir önceki yılın aynı ayına göre %10,42 ve on iki aylık ortalamalara göre %2,52 artış gerçekleşmiştir.
- ✚ **Aylık değişim tarım sektöründe %9,31, sanayi sektöründe %0,83 olarak gerçekleşmiştir.**
- ✚ Tarım sektörü endeksinde, bir önceki yılın Aralık ayına göre %19,87, bir önceki yılın aynı ayına göre %29,90 ve on iki aylık ortalamalara göre %10,25 artış gerçekleşmiştir. Sanayi sektörü endeksinde ise bir önceki yılın Aralık ayına göre %3,98, bir önceki yılın aynı ayına göre %6,47 ve on iki aylık ortalamalara göre %0,90 artış gerçekleşmiştir.
- ✚ **ÜFE sonuçları sanayinin alt sektörleri bazında değerlendirildiğinde en yüksek aylık artış %8,98 ile büro makineleri imalatı alt sektöründe gerçekleşmiştir.**
- ✚ Sanayinin üç sektöründen imalat sanayi sektöründe %0,92, madencilik ve taşocakçılığı sektöründe %0,38, elektrik, gaz, su sektöründe %0,19 artış gerçekleşmiştir.
- ✚ Bir önceki aya göre endekslerin en fazla artış gösterdiği alt sektörler, büro makineleri imalatı (%8,98), ham petrol ve doğalgaz çıkarımı (%7,52), ana metal sanayi (%7,04), kağıt ve kağıt ürünleri imalatı (%3,29) alt sektörleridir. Buna karşılık taşocakçılığı ve diğer madencilik ürünleri (%-2,06), motorlu kara taşıtları imalatı (%-1,71), kimyasal ürünlerin imalatı (%-1,21), iletişim teçhizatı imalatı (%-1,04) bir ay önceye göre endekslerin en fazla gerilediği alt sektörler olmuştur.

01.04.2010 - 30.04.2010 TARİHLERİ ARASI DOLAR VE EURO DÖVİZ KURLARI

DOLAR NİSAN 2010

TARİH	ALİŞ (TL)	SATIŞ (TL)
30.04.2010	1.4770	1.4890
29.04.2010	1.4780	1.4880
28.04.2010	1.4900	1.5050
27.04.2010	1.4860	1.4960
26.04.2010	1.4710	1.4790
24.04.2010	1.4770	1.4870
23.04.2010	1.4790	1.4890
22.04.2010	1.4860	1.4940
21.04.2010	1.4820	1.4900
20.04.2010	1.4840	1.4940
19.04.2010	1.4900	1.5050
18.04.2010	1.4790	1.4890
17.04.2010	1.4790	1.4890
16.04.2010	1.4780	1.4880
15.04.2010	1.4710	1.4790
14.04.2010	1.4730	1.4830
13.04.2010	1.4870	1.4950
12.04.2010	1.4840	1.4920
10.04.2010	1.4870	1.4950
09.04.2010	1.4860	1.4940
08.04.2010	1.5000	1.5090
07.04.2010	1.4940	1.5040
06.04.2010	1.5050	1.5140
05.04.2010	1.5100	1.5170
04.04.2010	1.5100	1.5200
03.04.2010	1.5120	1.5200
02.04.2010	1.5150	1.5210
01.04.2010	1.5140	1.5220

EURO NİSAN 2010

TARİH	ALİŞ (TL)	SATIŞ (TL)
30.04.2010	1.9650	1.9820
29.04.2010	1.9560	1.9710
28.04.2010	1.9650	1.9820
27.04.2010	1.9720	1.9870
26.04.2010	1.9620	1.9740
24.04.2010	1.9770	1.9920
23.04.2010	1.9780	1.9930
22.04.2010	1.9750	1.9880
21.04.2010	1.9840	1.9950
20.04.2010	1.9970	2.0120
19.04.2010	2.0050	2.0200
18.04.2010	1.9970	2.0120
17.04.2010	1.9970	2.0120
16.04.2010	1.9950	2.0100
15.04.2010	1.9950	2.0080
14.04.2010	2.0130	2.0270
13.04.2010	2.0170	2.0300
12.04.2010	2.0180	2.0300
10.04.2010	2.0050	2.0170
09.04.2010	2.0020	2.0140
08.04.2010	2.0030	2.0160
07.04.2010	1.9930	2.0080
06.04.2010	2.0150	2.0290
05.04.2010	2.0380	2.0490
04.04.2010	2.0400	2.0540
03.04.2010	2.0420	2.0540
02.04.2010	2.0440	2.0530
01.04.2010	2.0540	2.0650